

характеризується найбільш високим вмістом протеїну та інших поживних речовин. У результаті виведено та занесено до Реєстру сортів України сорт Вавіловка 2.

Починаючи з середини вісімдесятих років минулого століття розвивається якісно новий етап у селекційній роботі з люцерною. Зусилля селекціонерів інституту зрошуваного землеробства спрямовані на створення сортів люцерни з могутньою кореневою системою, підвищеною азотфіксуючою здатністю. Цей напрям набуває особливої актуальності на сучасному етапі при глобальній деградації гумусу і ґрунтів з відсутністю можливостей застосування хіміко-технічних ресурсів у повному обсязі. Максимальне використання біологічної азотфіксації за рахунок створення та впровадження нових сортів – один з економічних, екологічно чистих шляхів вирішення проблеми родючості ґрунтів.

Створені та впроваджуються у виробництво високопродуктивні сорти Унітро, Веселка, Серафіма з урожайністю насіння 6–8 ц/га, сухої речовини 150–160 ц/га, які здатні накопичувати у ґрунті 2,41–2,45 ц/га біологічного азоту.

Сорти Зоряна та Анжеліка, які занесені у Реєстр сортів рослин України у комплексі з іншими господарсько-цінними ознаками володіють багатопластинчастістю (4–7 листочків) та тривалим періодом осінньої вегетації.

На даний час 2 сорти люцерни (Наdejда 2 та сорт Луїза) проходять Державне сортовипробування.

Селекційна робота в напрямку підвищення азотфіксуючого потенціалу люцерни з використання різних методів селекції продовжується.

Сорти люцерни селекції Інституту зрошуваного землеробства НААН: Унітро, Веселка, Серафіма, Зоряна, Надежда, Анжеліка широко висіваються у Херсонській, Миколаївській, Харківській, Луганській, Дніпропетровській, Запорізькій, Черкаській областях та АР Крим.

ДО ПИТАННЯ ПРО НАСТУПНІСТЬ ТРАДИЦІЙ С.Л. ФРАНKFУРТА В НАСІННЕВІЙ СПРАВІ

Шевченко В.Ф.

Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (м. Київ)

Однією з характерних рис діяльності С.Л. Франкфурта була її креативність. Йдеться про творчий пошук і в дослідницькій насінневі справі, продукування нових ідей з обов'язковим досягненням конкретного результату та застосуванням його на практиці. Цьому, зокрема, сприяли його тісні зв'язки з сільськими господарями, публічні лекції і курси для них, переконування хліборобів у перевагах пропонованих вченими сортів різних культур і способів вирощування останніх, всебічна допомога у їх використанні тощо. Саме такий підхід став традицією функціонування заснованої в 1912 р. за пропозицією С.Л. Франкфурта Миронівської дослідної і селекційної станції (нині Миронівський інститут пшениці ім. В.М. Ремесла), якою він тривалий час

фактично керував.

Яскравим прикладом безперервної наступності такої традиції може служити запровадження у широку господарську практику запропонованого В.М. Ремеслом в 1960 р. для держсортотипування, а в 1963 р. – для районування створеного ним знаменитого сорту пшениці Миронівська-808. Ще в 1962 р. за пропозицією вченого колгосп ім. Тельмана с. Побережжя Богуславського району на Київщині закупив на згаданій дослідній станції насіння цього сорту, було виділено окрему тракторну бригаду для його використання. За порадами селекціонера механізатори добре підготували ґрунт, під оранку внесли на кожен гектар по 25 тонн місцевих добрив. Посіяли в кращі строки, старанно доглядали сходи. Виявилось, що окрім інших позитивних якостей (у колосі в середньому тридцять видовжених зернин – в півтора рази більше ніж у колосі інших культур, висока місткість сирової клейковини, а відтак – значно більший вихід клейковини і, відповідно, білка, відмінні хлібопекарські якості борошна з такого зерна тощо), майже всі стебла Миронівської-808 на відміну від інших сортів дали колоски, вони були більш стійкими до перепадів температури порівняно з іншими використовуваними сортами: витримувала, як казав В.М. Ремесло автору цієї публікації, до 18 градусів морозу у вузлі кушіння. А зима 1962–1963 рр. була несприятливою, холодною і, в той же час, малосніжною. До цього додалось дуже посушливе літо: уже в червні спека випалила сходи різних культур. На великих площах озимі і ярі тоді загинули. А Миронівська-808 вистояла. Врожай зібрали вчасно і без втрат. Такі практичні результати стали переконливим аргументом на користь нового сорту.

Восени 1963 р. в колгоспі засіяли вже власним насінням 800 га, а в 1964 р. – 1500 гектарів тобто всю площу, відведену під пшеницю. Одержали для тих часів відмінний врожай – по 30 ц з гектара. За їх досвідом при активній участі вченого колгоспи Богуславського, Миронівського, Кагарлицького й інших районів Київщини, а потім і всієї України почали широко використовувати цей могутній сорт. Якщо до Другої світової війни середній збір зерна на українських нивах становив біля 12 ц з гектара, в 1955 р. – трохи вище 17 ц, то вже на початку 70-х рр. – понад 25–30 ц. А всього по СРСР Миронівська-808 в ці роки ХХ ст. займала більше дев'яти з половиною мільйонів гектарів і два мільйони – за кордоном.

І наступні високопродуктивні сорти В.М. Ремесло створював у тісній співдружності з хліборобами-практиками, продовжуючи закладену на Миронівській дослідній станції (нині –інституті) С.Л. Франкфуртом традицію безперервного креативного пошуку нового.